

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

د کتاب لوستلو دُعا

دیني کتاب یا اسلامي سبق لوستلو نه مخکېنې دا لاندې دُعا لولئ

اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ خه چه لولئ هغه به مویاد پاتې کیري:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

ترجمه: اے الله عَزَّوَجَلَّ په مونږه د علم او د حکمت دروازې برسيره [يعني بيرته] کړې

او په مونږه خپل رحمت رانازل کړې! اے عظمت او بزرگي والا!

(مستطرف ج 1 ص 40 دار الفکر بيروت)

(اول او آخر کښ يو يو ځل دُروود شريف اولولئ)

طالب غم

مدینه النبی

ومغفرت

13 شوال المکرم 1428 هـ

مدنی وصیت نامه

د رسالې نوم:

رجب المرجب 1437 هـ اپریل 2016 ع

اول ځل:

.....

تعداد:

مدنی عرض: بل چاته د دې رسالې د چاپ کولو اجازت نشته

کتاب اخستونکي توجه اوکړئ

که د کتاب په طباعت کښ خه ښکاره خامي وي یا پانږې کمي وي یا په
بائینډنگ کښ مخکښ وروسته لگیدلي وي نو مکتبه المدينه ته رجوع اوکړئ.

مدنی وصیت نامہ

دا رسالہ ”مدنی وصیت نامہ“ شیخ طریقت امیر اہلسنت، بانی دعوتِ اسلامی حضرت علامہ، مولانا، ابو بلال محمد الیاس عطار قادری، رضوی **دَامَتْ بَرَکَاتُهُمُ الْعَالِیَہ** پہ اردو ژبہ کنبن لیکلی ده.

مجلس تراجم (دعوتِ اسلامی) د دې رسالې په آسانه پښتو ژبه کنبن د وِس مناسب د ترجمه کولو کوشش کړې دې. که چرې په دې ترجمه کنبن څه غلطی یا کمې، زیاتې اومومئ نو ستاسو په خدمت کنبن عرض دې چه مجلس تراجم ته خبر اوکړئ او د ثواب حقدار جوړ شی.

پیشکش:

مجلس تراجم دعوتِ اسلامی

برائے رابطہ:

عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران
پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 1262

Email: ✉ translation@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مَدَنی وَصِيَّتْ نَامه

د دُرُودِ شَرِيفِ فَضِيْلَتِ

شیطان که هر خومره ناراستی درو لی خودا رساله پوره اولوی
إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ د دُنیا او د آخرت بی حسابہ گتہ بہ حاصلہ

د حُضُورِ اَکْرَم، نُورِ مُجَسَّم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمان مبارک دې:
 ”په ما باندې دُرُودِ شَرِيفِ لُولِي، اللهُ تَعَالَى به په تاسو رحمت رالیري.“

(الکامل لابن عدی ج ۵ ص ۵۰۵)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى إِحْسَانِهِ دَا وَخْت د سحر د نمازخه نه پس په مسجد نبوی
 شریف کنب ناست یم او د ”أَرْبَعِينَ وَصَايَا مِنَ الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ“ (یعنی د مَدِينَةِ
 مُنَوَّرَةٍ نه خلویبنت وصیتونه) د لیکلو سعادت حاصلووم، آه! آه! آه!

نن زما په مَدِينَةِ مُنَوَّرَةٍ کنب د حاضرئ آخري سحر دې، نمر د
 خوږ آقا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په روضه مبارکه باندې د سلام عرض
 کولو د پاره حاضریدو والا دې، آه! که د نن شپې پورې مې په جَنَّتِ
 البقیع کنب د خخیدو صورت جوړ نه شو نو د مدینې منورې نه په
 جُدائی به مجبوره شم. د سترگو نه مې اوبنکې بهیري، او زړه مې بې
 قراره دې، هائے!

فَرْمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو تحقیق هغه بدبخته شو. (ابن سنی)

افسوس چند گھڑیاں طیبہ کی زہ گئی ہیں

دل میں جدائی کا غم طوفانِ مجاہد ہے

خو ساعته مې دي پاتې په طيبه کښې

غم د جدائې مې په زړه راوستو طوفان

آه! زړه مې د غم نه ډک دې، د مدینې د جدا کیدو فکر ډیر غمگین

کړې يم، د شونډو مُسکا مې ختمه شوي ده، آه! زړې ده چه مدینه

به را نه پاتي شي، زړه به مې مات شي، آه! د مدینې نه وطن ته د

روانیدو ساعتونه داسي خفه کوونکي وي لکه،

يو د پښو ماشوم چه چا د هغه د مور د غیږې نه په زور اغستې وي او هغه

په ژړا ژړا په ډیر زیات ارمان بیا بیا مخ ور اړوي او خپلې مور ته ټکوري

چه شاید مور به مې يو ځل بیا ځان ته اوبلي.... او په ډیره مینه به مې په غیږه

کښې پټ کړي..... خپلې سینې ته به مې جوخت کړي..... او په ټپولو

ټپولو به مې د مینې نه ډکه غیږه کښې په خواږه خوب اوده کړي..... آه!

میں شکستہ دل کے بوجھل قدم رکھتا ہوا

چل پڑا ہوں یا شہنشاہِ مدینہ اَلْوَدَاعِ

په ورو ورو شومه روان زه په ډیر مات زړه

لاړمه زه لاړمه اے شهنشاهِ مدینه اَلْوَدَاعِ

اوس په مات زړه ”خلوینت وصیتونه“ عرض کووم، زما دا وصیتونه

د ”دعوتِ اسلامي“ سره تعلق لرونکو ټولو اسلامي وروڼو او اسلامي

فرمانِ مُصَطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندې لس ځله سحر او لس ځله ما بنام دُرُودِ پاك اولوستل د قيامت په ورځ به هغه ته زما شفاعت نصيب كېږي. (مَجْمَعُ الزَّوَايِد)

خويندو ته [د چا د پاره چه كوم كوم قابلِ عَمَلِ دي د هغوئي طرف ته] هم دې. او زما اولاد او د كور نور كسان د هم په دې وصيتونو باندې ضرور توجه ساتي.

كاش چه! ما گنهگار ته په مدينه منوره كښ، او هغه هم د شين شين گنبد په سوري كښ، او اے كاش چه! د سركار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د ديدار په نظارو كښ شهادت رانصيب شي او په جَنَّتِ البقيع كښ راته دوه گزه زمكه رانصيب شي كه داسي اوشي نو [بيا خو] د دواړو جهانو خوش بختي او خوش نصيبي ده، گني [يعني كه داسې او نه شونو] آه! بيا مې چه كوم ځاي په نصيب كښ وو .....

❖❖ چه د ځنكدن په حالت كښ مې اووينئ نو د هغه وخت هر يو كار د سُنَّتِ مطابق او كړئ، كه هغه وخت كيدې شو نو په نبئ ډډه مې خملوئ او مخ مې قبلې ته كړئ. سُورَةُ يُسَيْنِ شريف هم راته واوړوئ او كلمه طَيِّبَه راته د ساه ختلو پورې مسلسل په اوچت آواز وائې.

❖❖ زما د رُوح و تلو نه پس هم په هره هره مُعَامَلَه كښ د سُنَّتو لحاظ اوساتي، مثلاً په لَمَبُولو او خخولو وغيره كښ تعجيل (يعني تادي كول پكار دي) او د زياتو خلقو جمع كولو په شوق كښ ناوخته كول سُنَّت نه دي. په بهار شريعت حصه ٤ كښ بيان شوي احكامو باندې د عمل او كړې شي. خاص طور تاكيد او سخت تاكيد كووم

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک اونه لوستو هغه جفا او کره. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

چه نوحه [يعني په چغو چغو ژړا، خپل ځان وهل او خپل وښته شوکول، او د مړي د دروغو صفتونه] د بالکل اونه کړې شي ځکه چه دا حرام او جهنم ته بوتلونکې کار دې.

﴿٢﴾ د قبر ناپ چه د سُنَّتْ مطابق وي او لحد جوړ کړئ ځکه چه سُنَّتْ¹ دې.

﴿٤﴾ د قبر دننه ديوالونه وغيره چه د کچه خاورې وي، په اور پخې شوې خښتې مه استعمالوئ. که دننه پکښې د پخو خښتو ديوال لگول ضروري وي نو دننه حصه د په خټه باندې ښه ليو کړې شي.

﴿٥﴾ که کيدې شو نو يُسَيْنِ شَرِيف، سُوْرَةُ الْمُلْكِ او درود تاج د اولوستې شي او د قبر دننه طرف ته [د گټو تختې يا سليپونه وغيره] د پرې دم کړې شي.

﴿٦﴾ کفنِ مَسْنُونِ د د سِگِ مَدِيْنَه نَعْفِي عَنهُ په خپلو روپو واخستې شي. د حالتِ فقر په صورت کښې د د کوم يو صحيح العقيده سُنِّي په حلال مال واخستې شي.

¹ د قبر دوه قسمونه دي: (١) صندوق [يعني شَقِي] (٢) لَحْد. د لَحْد جوړولو طريقه دا ده چه د قبر کنستلونه پس د مړي اښودو د پاره د قبلي طرف ته ځای کنستل کيږي. لَحْد سُنَّت دې که زمکه د دې قابله وي نو دا جوړ کړئ او که زمکه نرمه وي نو په صندوق جوړولو کښې باک نشته. کيدې شي چه د قبر کنستلو والا مشوره درکړې چه سليپونه په دننه حصه کښې په ډډه اولگوئ خو د هغه خبره مه منئ.

فَرَمَانَ مَصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښ چه زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کښ ډیر زیات کُنْجُوس (یعنې شوم) دې. (الْتَّرْغِيبُ وَالتَّرْهيبُ)

﴿٧﴾ غُسل د کیرې والا، باعِمامه او پابندِ سُنَّتِ اسلاَمي ورونږه د سُنَّتِ مطابق راکړي (ساداتِ کرام که گنده بدن له غُسل راکړي نو سگِ مدينه دا د خپل ځان د پاره بې ادبي گنږي)

﴿٨﴾ د غُسل په دواړن کښ د سترِ عورتِ مکمل حِفْظت اوکړې شي که د نامه نه واخله د زنگونانو پورې د نسواري رنگ يا د بل رنگ دوه پيرې څادرې واچولې شي نو غالباً د ستر ځليدو خطر به ختمه شي. خو اوبه د ظاهري بدن په هره هره حصه بلکه د هر هر ويښته د جرړې نه واخله د څو کي پورې بهيدل لازمي دي.

﴿٩﴾ کفن که په آبِ زم زم او آبِ مدينه [يعنې د مدينې منورې په اوبو] بلکه په دواړو اوبو لوند کړې شوې وي نو د سعادت خبره ده. کاش! خوکِ سَيِّدِ صَاحِبِ رَا تَه شنه عِمامه شريف په سر کړي¹.

﴿١٠﴾ مړي ته د غُسل نه پس، مخ په کفن کښ د پتولو نه مخکښ، اول په تندي باندې د شهادت په گوته بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اولیکې.

﴿١١﴾ هم دغسې په سينه باندې: **اَللّٰهُمَّ اِنَّا اللّٰهُمَّ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** اولیکې.

﴿١٢﴾ د زړه په ځای باندې: **يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** اولیکې.

¹ صرف د علماء او مشائخ [يعنې پير صاحبان] د پټکي سره خخولې شي، عام خلق د عمامې سره خخول منع دي.

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: خوك چه په ما د جُمعې په ورځ درود شريف لولي زه به د قيامت په ورځ د هغه شفاعت كووم. (كنز العمال)

﴿۱۳﴾ د نوم او د سينې په مينځنۍ حصه باندې راته ياغوث اعظم دستگير رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ يا امام ابوحنيفه رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ يا امام احمد رضا رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ يا شيخ ضياء الدين رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د شهادت په گوته اوليكۍ.

﴿۱۴﴾ او د نامه د بره نه واخله د سره پورې د راته په ټوله حصه باندې (د شا نه علاوه) مدينه مدينه اوليكلې شي. ياد ساتئ! دا هر څه سياهۍ نه صرف د شهادت په گوته ليكل دي او كاش چه خوك سَيِّدِ صَاحِبِ نَبِيِّ اوليكي.

﴿۱۵﴾ په دواړو سترگو د راته د مدينې منورې د كجورو هډوكي كينودې شي.

﴿۱۶﴾ د جنازې د وړلو په وخت كښ د هم د ټولو سُنْتونو خيال اوساتلې شي.

﴿۱۷﴾ د جنازې په جلوس كښ د ټول اسلامي ورونږه په يو شريكه د

امام اهل سنت رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ قصيده دُرود ”كعبه كے بدرالجمي تم په كروڼو ورو“ لولي. (د دې نه علاوه د هم نعتونه وغيره وايي خو صرف او صرف د علمائ اهل سنت كلامونه د وايي)

﴿۱۸﴾ د جنازې [امامت] د يو صحيح العقيدة سُنِّي عالم باعمل يا د سُنْتو پابند اسلامي ورور يا كه اهل وي نو زما په اولاد كښ د ئې خوك او كړي خو خواهش مې دا دې چه ساداتو [يعني سَيِّدانو] ته د ترجيح وركړې شي.

﴿۱۹﴾ كاش چه! ساداتِ كرام مې په خپلو د رحمت نه د كو لاسونو قبر ته كوز كړي او اَرْحَمَ الرَّحِيمِينَ ته مې اوسپاري.

﴿۲۰﴾ مخې ته د قبلې طرف ته په ديوال كښ يو تاخ جوړ كړئ او په هغې كښ د يو پابند سنت اسلامي ورور د لاس ليكلي شوي عهدنامه،

فَرَمَانَ مُصَطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په کتاب کښ به ما باندې درود پاک اولیکو ترڅو پورې چه زما نوم په هغې کښ وي فرښتې به د هغه دپاره بخښنه غواړي. (طبرانی)

نقش نعل شریف، د شین گنبد شریف نقشه، شجره شریف، نقش هرکاره وغیره تبرکات کیدي.

﴿۲۱﴾ که په جَنَّتِ الْبُقِيعِ کښ ځای نصیب شي نو خوش قسمتي به مې وي! گني د يو وَلِيِّ اللهِ په خوا کښ، که دا هم نه شي کيدې نو کوم ځای چه اسلامي ورونږه او غواړي هلته مې د خځ کړي خو د غصب [يعني د قبضې] په ځای کښ مې مه خځوئ ځکه چه حرام دي.

﴿۲۲﴾ د قبر په خوا کښ مې اذان اوکړئ.

﴿۲۳﴾ کاش چه! يو سَيِّدِ صَاحِبِ رَا تَه تَلْقِينِ او فرمائي!

¹ د تلقين فضيلت: د سرکارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمان مبارک دي: چه که ستاسو يو مسلمان ورور مړ شي او په هغه خاوره واچولې شي نو په تاسو کښ د يو کس د قبر سر طرف ته اوږدېږي او او د وايي: يا فلان ابن فلان! [يعني اے فلانیه د فلانے ځويه] هغه به سم کښيښي. بيا د اوواي: يا فلان ابن فلان! [يعني اے فلانیه د فلانے ځويه] هغه به اوواي: ”مونږ ته ارشاد اوکړه الله تعالى دې په تارحم او فرمائي: “خو تاسو ته د هغه د وئيلو خبر نه کيږي. بيا د اوواي: اَذْكُرْ مَا حَرَجْتَ عَلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا: شَهَادَةَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) وَأَنَّكَ رَضِيْتَ بِاللَّهِ رَبًّا وَ بِالْإِسْلَامِ دِينًا وَ بِمُحَمَّدٍ (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) نَبِيًّا وَ بِالْقُرْآنِ إِمَامًا. ترجمه: ”ته هغه ياد کړه په کومه چه ته د دنيا نه اووتلې يعني دا گواهي چه د الله نه سوا هيڅ څوک د عبادت لائق نشته او مُحَمَّد صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د هغه بنده او رسول دي. او دا چه ته د الله تعالى په رب کيدو او د اسلام په دين کيدو او د مُحَمَّد صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په نسی کيدو او د قرآن په امام کيدو باندې راضي وي.“ مُنْكَرِ نَكِيْر [دا دوه فرښتې دي چه د مړي نه درې سوالونه کوي، دوئي] به د يوبل لاس اوښسي او وايي به راځي چه څو مونږه د هغه خوا ته ولې کښينو چا ته چه خلقو د هغه حُجَّت [يعني د سوالونو جوابونه] زده کړي دي. په دې باندې چا د سرکارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په خدمت کښ عرض اوکړو: که د هغه د مور نوم معلوم نه وي؟ اوئي فرمائيل: د حَوْرَا (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا) طرف ته د نسبت اوکړي. (طبرانی کبير ج ۸ ص ۲۵۰ حديث ۷۹۷۹) ياد ساتئ! د فلان ابن فلان! [يعني فلانیه د فلانے ځويه] په ځای د مړي او د هغه د مور نوم اخلي، مثلاً يا محمد إلياس بن أمينة. که د مړي د مور نوم معلوم نه وي نو د مور د نوم په ځای د حَوْرَا (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا) نوم اخلي. تلقين صرف په عربي کښ لولئ.

فرمانِ مُصَطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې درود شريف لولى الله عَزَّوَجَلَّ به په تاسو رحمت راليرې.
(ابن عدي)

﴿٢٤﴾ که کيدې شي نو زما سره مَحَبَّتْ کوونکي [اسلامي ورونږه] د زما د خخولو نه پس د دولسو ورځو پورې، که دا نه شي کيدې نو کم نه کم د دولسو گينټو پورې زما د قبر نه گير چاپيره کښيني او په ذِکْر و دُرُود او تِلاوت او نعت شريف [لوستلو] د زما زړه خوشحالي، **إِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى** په نوي ځای کښ به مې زړه اولگي په دې دوران کښ هم او هميشه د جمعې د نمونځ اهتمام کوي.

﴿٢٥﴾ زما په ذِمَّه که [د چا] قرض وغيره وي نو زما د مال نه او که زما مال نه وي نو درخواست دې چه که زما په اولاد کښ څوک ژوندي وي نو هغه يا بل اسلامي ورور د ئې احساناً د خپل مال نه ادا کړي. اللهُ تَعَالَى به اجرِ عظيم درکړي. (په مختلفو اجتماعاتو کښ د اعلان اوکړې شي که [زما د لاسه] د چا هم زړه خفه شوې وي يا ئې حق ضائع شوې وي هغه د ما يعني محمد الياس عطار قادري مُعاف کړي، که قرض وغيره وي نو فوراً د وارثانو ته رجوع اوکړي يا د ئې مُعاف کړي)

﴿٢٦﴾ ما ته ډير ډير ايصالِ ثواب کوي او د بخښني دُعاگانې راته کوي نو دا به ستاسو احسانِ عظيم وي.

﴿٢٧﴾ ټول په مسلکِ اعلى حضرت يعني مذهبِ اهلِ سُنَّتْ باندې د اِمَامِ اَهِلِ سُنَّتْ مولانا شاه اِمَامِ احمد رضا خان **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** د صحيح اسلامي تعليماتو مطابق قائم اوسئ.

فَرْمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندې يو ځل دُرُود شريف اولوستو الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه باندې لس رَحْمَتونه را ليري او د هغه په اعمال نامه كښ به لس نيكي ليكي. (ترمذي)

﴿٢٨﴾ د بدمذهبو د صُحبت نه په ميلونو لري اوسې ځكه چه د هغوئي صحبت په خاتمه بِالْخَيْرِ كښ غټ ركاوټ دې او د آخرت د بربادې سبب دې.

﴿٢٩﴾ د خوږ خوږ نبي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په مَحَبَّت او سُنَّتو باندې كلك قائم اوسې.

﴿٣٠﴾ د پينځه وخته نمونځ ادا كولو، د رَمَضانُ المُبَارَك د روژو نيولو، د زكوة ادا كولو، د حج وغيره فرائضو (او د نورو واجباتو او سُنَّتو) په مُعامله كښ د هيڅ قسمه كوتاهي مه كوي.

﴿٣١﴾ وَصِيَّتْ ضروري وَصِيَّتْ: د دعوتِ اسلامي د مركزي مجلس شوري هر دم وفادار اوسې، د دې هر رُكن او د خپل هر نگران د هر هغه حكم اطاعت كوي كوم چه د شريعت مطابق وي، د شوري يا د دعوتِ اسلامي د هر يو ذِمّه دار بې اجازتِ شرعي مخالفت كوونكو نه زه سخت خفه يم، اگر كه هغه زما پير نيزدې عزيز هم وي.

﴿٣٢﴾ هر اسلامي ورور د په هفته كښ كم نه كم يو ځل د نيكي د دعوت په علاقائي دوره كښ د اول نه د آخره پوري شريك كيږي او هره مياشت د كم نه كم د درې ورځو او په هرو دولسو مياشتو كښ د يوې مياشتې [په مدني قافله كښ سفر كوي] او په ژوند كښ د يَكُمُشت [يعني په يوځل] كم نه كم د دولسو مياشتو د پاره

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندې د جُمعې په ورځ 200 څله دُرُود شريف اولوستل د هغه د دوو سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کُنُزُ الْعَمَالِ)

په مَدَنِي قافله کښ سفر اوکړي. هر اسلامي ورور او اسلامي خور د په استقامت سره د خپل کردار د اصلاح کولو د پاره هره ورځ فِکْرِ مَدِينه کوي او د ”مَدَنِي انعاماتو“ رساله د ډکوي او هره مياشت د ئې خپل ذمه دار ته جمع کوي.

﴿٣٣﴾ د نبی کریم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ محبّت او د سُنّت پیغام په دُنیا کښ مسلسل عاموی.

﴿٣٤﴾ د بدعقیدگی او بد عملی او د دُنیاوي مال د بې حائیه محبّت، د مالِ حرام او د ناجائزه فیش وغیره خلاف خپل کوشش جاري ساتی. په بنو اخلاقو او مَدَنِي مینه محبّت د نیکي دعوت خوروی.

﴿٣٥﴾ غُصّه او دَکَل رتل بالکل مه کوی گني د دین کار کول به گران شي.

﴿٣٦﴾ زما د لیکلي شوو کتابونو او زما د بیان د کیستو نه زما وارثانو ته د دُنیا د دولت گټلو نه د بچ کیدو مَدَنِي عَرَض دې.

﴿٣٧﴾ زما د ”میراث“ وغیره په مُعامله کښ د د شریعت په حکم عمل اوکړې شي.

﴿٣٨﴾ ما ته چه څوک کنزلی اوکړي، ردې بدې اووای، زخمي مې کړي یا مې په هره طریقه د زړه خفه کولو سبب جوړ شي ما هغه [ټول] د الله تعالی د رضاد پاره د مخکښ نه مُعاف کړي دي.

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما باندې لس ځله دُرودِ پاك اولوستل الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل كړي. (ظَبْرَانِي)

﴿٣٩﴾ ما ته تكليف راكوونكو نه د هېڅ څوك بدله نه اخلي.

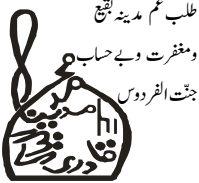
﴿٤٠﴾ فرض كړئ كه څوك ما شهيد هم كړي نو زما د طرف نه هغه ته زما حقوق مُعاف دي. وارثانو ته هم زما درخواست دې چه هغه ته د خپل حق مُعاف كړي. كه د سركارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د شفاعت په بركت په محشر كښ خاص كرم اوشو نو **إِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى** خپل قاتل يعني څوك چه ما شهيد كړي هغه به هم جَنَّتْ ته د ځان سره بوځم شرط دا دې چه د هغه خاتمه په ايمان باندې شوي وي. (كه زه شهيد كړې شم نو د هغې په وجه د د هېڅ قِسْمه هنگامې او هر تالونه او نه كړې شي. كه ”هرتال“ د دې نوم وي چه په زور كاروبار بند كړې شي، د كانونه او كاري په كانرو او وپشتې شي وغيره نو يو مُفتي اسلام هم د بندگانو داسي حق تلفي كولو ته جائز نه شي وئيلې، داسې هرتال حرام او جَهَنَّم ته بوتلونكې كار دې.) كاش چه! د گناهونو بجنبونكي خدائے غَفَّار **عَزَّوَجَلَّ!** ما گنهكار د خپل خوږ حبيب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په خاطر مُعاف كړي. اے زما خوږه خوږه الله **عَزَّوَجَلَّ!** چه تر څو ژوندي يم په عشق رسول صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ كښن مې ورك لرې، [او يا الله **عَزَّوَجَلَّ** چه ترڅو ژوندي يم] چه مدينه يادووم، او د نيكي د دعوت د پاره كوشش كووم، ستا د خوږ محبوب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شفاعت مې نصيب كړې او بې حسابه مې او بجنبې. او په جَنَّتْ الفردوس كښن د خوږ

فرمانِ مُصطَفیٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د جُمعی پہ شپہ او د جُمعی پہ ورځ په ما باندې د دُرُودِ کثرت کوي، څوک چه داسې کوي د قیامت په ورځ به زه د هغه شفاعت کونکې او گواه جوړیږم. (شُعَبُ الْاِيْمَان)

حبيب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ گاونډې رانصيب کړې. آه! کاش! چه هر وخت د خورِ محبوب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په نظارو کښ ورک اوسم. اے الله عَزَّ وَجَلَّ په خپل حبيب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ باندې بيشميره دُرُود و سلام اوليرې، او د خورِ آقا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د ټول اُمّت بخښنه اوکړې. **أَمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**

يا الٰهی! جب رضا خواب گراں سے سرائٹھائے
دولت بیدار عشقِ مصطفیٰ کا ساتھ ہو

د شعر ترجمه: يا الٰهی چه د قیامت په ورځ رضا د سخت خوب نه رابیدار شي نو چه د خورِ آقا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عشق ورسره ملگري لري.

”مدنی وصیّت نامہ“ اوّل ځل مې په مُحَرَّم الحرام ۱۴۱۱ھ مطابق ۱۹۹۰ء کښ د مدینه مُنَوَّرَه رَاوَعَا اللهُ شَرَفًا وَتَعْظِيمًا نه جاري کړي وه بیا مې پکښ کله کله لږ ډیر بدلون

10 جمادی الأولى 1434 هـ

23-3-2013

کړې دې، اوس مې څه د نور بدلون سره حاضره کړي ده.

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

وصيَّتِ د بخښني سبب

فرمانِ مُصطَفیٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: ”څوک چه د وصيَّتِ کولو نه پس مړ شو هغه په سمه لار او په سُنَّتِ باندې وفات شو او د هغه مرگ په تقویٰ او شهادت اوشو او په دې حالت کښ مړ شو چه د هغه بخښنه اوشوه.“ (ابن ماجه ج ۳ ص ۳۰۴ حدیث ۲۷۰۱)

فَرَمَانَ مُصَطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: خُوكْ چَه پَه مَا بَانَدِي يُو خُل دُرُودِ اُولُوِي اللهُ دَهغه د پاره يُو قَبْرَاطِ اَجْرَلِيكِي اَوْ قَبْرَاطِ د اُحُدِ د غَر هُمَرَه دِي. (عَبْدُ الرَّزَّاقِ)

د کفن دفن طریقه

د نارینه مسنون [يعني سُنَّت] کفن

(۱) غت خادر (۲) ازار [يعني لنگ] (۳) قميص

د زاناه مسنون [يعني سُنَّت] کفن

(۱) غت خادر (۲) ازار [يعني لنگ] (۳) قميص (۴) سينه بند (۵) لُوپته.

خُنْثِي مُشْكِل [يعني هغه هيچرا چه په هغه کښ د نر او ښځې دواړو نښې وي او دا نه معلوميري چه دا ښځه ده او که نر، هغه] ته د د زاناه په شان د پينځو ټوټو کفن واغوستي شي خو د گُسم [يو قسم گل چه کپري پري رنگ کوي] يا د زعفران رنگ کپري شوې او ورينمينه کفن هغه [يعني خُنْثِي مُشْكِل] ته وراغوستل ناجائز دي.

(مُلَخَّصُ از بهار شريعت ج ۱ ص ۸۱۷، ۸۱۹، عالمکيري ج ۱ ص ۱۶۰، ۱۶۱)

د کفن تفصيل

﴿۱﴾ غت خادر: يعني د مري د اوگدوالي نه دومره زيات چه دواړه طرف ته اوتړلې شي. ﴿۲﴾ ازار: (يعني لنگ) د سر نه واخله د ښپو پورې يعني د غت خادر نه دومره وړوکې خومره چه د تړلو د پاره زيات وو. ﴿۳﴾ قميص: د خت نه واخله د زنگونانو د لاندې پورې او چه دا مخکښ او شاته دواړه طرف ته برابر وي او په دې کښ به

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې په دُرود لوستو خپل مجلسونه ښکلي کړئ ځکه چه ستاسو دُرود لوستل به د قیامت په ورځ ستاسو د پاره نُور وي. (فِرْدَوْسُ الْأَخْبَار)

خاقونه او لستونږی نه وي، د نارینه قمیص په اوڅو اوخیرئ او د زبانه د پاره ئې د سینې طرف ته [اوخیرئ] ﴿٤٤﴾ سینه بند: د سینې نه د نامه پورې او بهتره دا ده چه د ورنونو پورې وي.¹

(مُلَخَّصٌ از بهار شریعت ج ١ ص ٨١٨)

[﴿٥٥﴾ لُویته: د دې اوگدوالي د شا د نیمې د لاندې نه واخله د سینې د ښکته پورې او پلن والې ئې د یو غوږ د نرمې حصې نه د بل غوږ د نرمې حصې پورې پکار دې.

مړي ته د غُسل ورکولو طریقه

اگر بتی یا سپیلني بل کړئ، پینځه یا ووه ځله ئې تختې ته لُوگې ورکړئ یعنی دومره پیرې ئې د تختې نه تاؤ کړئ، په تخته باندې مړې داسي ځملوئ څنگه چه ئې په قبر کښن ځملوي، د نامه نه واخله د زنگونانو سره ئې په یو توتپه پټ کړئ. (نن صبا پرې د غُسل په دوران کښن سپینه کپړا اچوي، هغه چه لمده شي نو د مړي ستر [پکښن ښکاري او د هغه] بې پردگي کيږي لهدا نسواري یا د بل رنگ پیره کپړه چه د لمدیدو سره ئې ستر نه ښکاري، کپړه که دوه ځله راغبرگه کړئ نو غوره ده) بیا د غُسل ورکوونکې د خپل لاس نه کپړه راتاؤ کړي او اوّل د ورله دواړه

¹ عام طور تیار کفن اخستلې کيږي، کیدې شي چه هغه د مړي د اوگدوالي په حساب د سُنّت مطابق سائز نه وي، دا هم کیدې شي چه دومره زیات وي چه په اسراف کښن راشي، لهدا احتیاط په دې کښن دې چه د تان نه د ضرورت مطابق کپړا کت کړې شي.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د جُمعی پِه شپه او د جُمعی پِه ورځ پِه ما باندې پِه کثرت سره درود لولئ ځکه چه ستاسو دُرود پِه ما پېش کيږي. (ظَبْرَانِي)

طرف ته استنجاؤ اوکړي (يعني په اوبو د ئې اووینځي) بيا د ورله د نمانځه پِه شان اودس اوکړي يعني درې ځله د ورله مخ [اووینځي] بيا د ورله د څنگلو سره دواړه لاسونه درې درې ځله اووینځي، بيا د ورله د سر مسح اوکړي، بيا د ورله درې ځله دواړه بڼې اووینځي. د مړي پِه اوداسه کښ اول درې ځله لاسونه د گيتو پورې وينځل، ځله وينځل او په پوزه کښ اوبه اچول نشته، البته د مالوچو پوسنکې د لوند کړي او په غاښونو، ورو، شونډو او سپيرمو [يعني د پوزې پِه سورو] پورې د ئې ورله رابڼکارې. بيا د ورله د سر يا د گيرې وينسته ئې که وي، اووینځي. بيا ئې په گڅه ډډه څملوئ او د بيرې د پانړو خوتکيدلي اوبه (چه ترمې شوي وي) او که دا نه وي نو خالصې ترمې اوبه پرې د سر نه د بڼو پورې اوبهيوئ چه تختې ته اورسيږي. بيا ئې په بڼی ډډه کړئ او هم هغه شان اوکړئ بيا ئې کښينوئ او په نرمئ ئې د خيتې پِه لاندینی حصه لاس رابڼکارئ او که څه ترې اوځي نو او ئې وينځئ. پِه دويم ځل د اودس او غسل ورکولو حاجت نشته بيا پرې د سر نه واخله د بڼو پورې د کافورو اوبه اوبهيوئ. بيا ورله په يوه پاکه کپړه بدن پِه قلاړه قلاړه اوچ کړئ. يو ځل پِه ټول بدن باندې اوبه بهيول فرض دي او درې ځله سُنَّت دي.

(د مړي پِه غُسل کښ ډيرې زياتې اوبه مه بهيوئ، پِه آخرت کښ به د يو يو څاڅکي حساب کيږي. دا ياد اوسائئ).

فَرَمَانَ مُصَطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د هغه کس پوزه د په خاورو خړه شي چه د چا په مخکښن زما ذکر اوشي او هغه په ما درود پاک او نه لولي. (ترمذي)

نارینه مړي ته د کفن اغوستلو طریقه

کفن ته یو ځل یا درې یا پینځه یا ووه ځله [د اګر بتی یا سپلیني] لوګې اوکړئ. بیا ئې داسي خور کړئ چه اول غټ څادر په هغې د پاسه لنگ [یعني وړوکې څادر] او د هغې د پاسه قمیص کیردئ.

بیا مړې په هغې څملوئ او [د کفن] قمیص ورواغوندي، بیا ورته په ګیره (او که ګیره نه وي نو په زنه) او په ټول بدن باندې خوشبو اومړئ، په هغه اندامونو کوم چه په سجده کښن لګي یعنی په تندي، پوزه او لاسونو ورله کافور اولګوئ. بیا پرې لنگ [یعني وړوکې څادر] د ګڅ طرف نه او بیا د ښي طرف نه راتاو کړئ. بیا په آخره کښ پرې غټ څادر اول د ګڅ طرف نه او بیا د ښي طرف نه راتاو کړئ چه ښي طرف ئې د پاسه راتاو شي او د سر او ښپو طرف ته ئې (دواړو سرونه) اوترئ.

زنانه ته د کفن اغوستلو طریقه

[د کفن] قمیص ورواغوندي او د هغې وینسته دوه ځایه کړئ او د قمیص د پاسه ئې ورته په سینه واچوئ او [د کفن] لویټه ورله د نیمې شا نه لاندې پورې خوره کړئ او په سر د پاسه ئې راولئ او په مخ ئې ورله د نقاب په شان واچوئ چه [ښکته] په سینه باندې خوره وي. د دې اوګدوالي د شا د نیمې نه د لاندې پورې او پلن والې ئې د یو

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: كَوْمِ خَلْقٍ چِه د خپل مجلس نه د الله عَزَّوَجَلَّ د ذِكْر او په نبي باندې د درود شريف لوستلو نه بغير پاخيدل نو هغه د بدبواره مُردار نه پا خيدل. (شُعَبُ الْاِيْمَانِ)

غوږ د نرمې حصې نه د بل غوږ د نرمې حصې پورې پکار دې. ځيني خلق لويته داسې ور په سر کوي څنگه چه ئې زاناه په ژونديني په سر کوي دا د سُنْتُو خِلاف دي. بيا د دستور [يعني د پاس بنودلي شوي طريقي] مطابق پرې لنگ [يعني وړوکې څادر] او غټ څادر راتاو کړئ. بيا په آخره کښ ورله سينه بند د سينې د برې حصې نه د ورنونو پورې راولئ او په څه مزي ئې او تړئ.¹

د جنازې نه پس خخول

﴿١﴾ جنازه د قبر نه د قبلي طرف ته اينسودل مُستحب دي چه مړې د قبلي طرف نه قبر ته کوز کړې شي. د قبر د کوز سر نه ئې داسې مه راوړئ چه سر ئې قبر ته مخکښ شي.² (بَهَارِ شَرِيْعَتِ ج ١ ص ٨٤٤)

﴿٢﴾ د ضرورت مطابق دوه يا درې (بهتره دا ده چه قوي او نيك) سپري قبر ته کوز شي. زاناه مړې د هغې محارم [يعني چه د چا نه چه پرده نه وي هغه] کوز کړي که هغوئي نه وي نو نور خپلوان او که هغوئي هم نه وي نو په پرهيزگارو ئې کوزه کړئ. (فتاوى عالمکيري ج ١ ص ١٦٦)

¹ نن صبا د زانائو په کفن کښ هُم غټ څادر په آخره کښ راتاوهي نو که د قميص نه پس سينه بند کيښودې شي هم څه باک نشته خو غوره دا دي چه سينه بند د ټولو نه په آخره کښ وي.

² د جنازه اوچتولو او د دې د نمونځ طريقه ”نماز کے احکام“ کښ اوگورئ.

فرمانِ مُصَطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: خوك چه په ما باندې په ورځ كښ 50 ځله درود پاك اولوي د قيامت په ورځ به زه د هغه سره مُصَافَحَه كوو (يعنې لاس ملاووم). (ابن بشكوال)

﴿٣﴾ زبانه مړې د كوزولو نه واخله د تختو لگولو پورې په څه كپړه پټ ساتئ.

﴿٤﴾ قبر ته د كوزولو په وخت كښ دا دُعا لولئ: **بِسْمِ اللّٰهِ وَبِاللّٰهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللّٰهِ** (تنوير الأَبْصَار ج ٣ ص ١٦٦)

﴿٥﴾ مړې په نبی ډډه ځملوی او د هغه مخ قبلې ته واړوی او د كفن غوټې خلاصې كړئ ځكه چه اوس ورته ضرورت نشته، كه خلاصې مونه كړې نو هم څه باك نشته. (عالمگیری ج ١ ص ١٦٦ و جوهرة ص ١٤٠)

﴿٦﴾ قبر په كچه خښتو^١ بند كړئ، كه زمكه نرمه وي نو (دلرگي تخې) لگول هم جائز دي. (بهار شریعت ج ١ ص ٨٤٤)

﴿٧﴾ بيا د پرې خاورې واچولې شي، مُسْتَحَب دا دي چه د سر د طرف نه پرې په دواړو لاسو درې ځله خاورې واچوئ. په وړومي ځل اوواڼې **مِنْهَا خَلَقْنٰكُمْ**^٢ په دويم ځل **وَفِيْهَا نُعِيْدُكُمْ**^٣ او په دريم ځل

^١ په قبر كښ دننه په اور پخې شوې خښتې لگول منع دي خو اوس اكثر د سيمنت د ديوالونو او د سيمنتي سليبونو لگولو رواج دې لهذا د سيمنتو د ديوالونو او د سيمنتو د سليبونو هغه حصې كومې چه دننه طرف ته راځي هغه د كچه خاورو په خټه ليو كړئ. الله **عَزَّوَجَلَّ** د مسلمانان د اور د اثر نه په حفاظت كښ

اوساتي، **اُمِّينَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاُمِّينَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**

^٢ مونږه ته هم د زمكې نه جوړ كړې.

^٣ او هم هغې ته به بيا تاسو بوځو.

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د قِيَامَت پَه وَرْخ پَه پَه خَلْقُو كُنْبَن مَاتَه دِير نَزْدِي هَغَه وَي چَا چَه پَه دُنْيَا كُنْبَن پَه مَا بَانْدِي زِيَات دِرُوډ پَاك لوستلي وي. (تِرْمِذِي)

وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى¹ اوواڻي. بيا پرې نورې خاورې په بيلچه
 وغيره واچوئ. (جوهره ص ۱۴۱) ﴿۸﴾ خومره خاوره چه د زمکې نه راختلي
 وي د هغې نه زياته خاورې اچول پرې مکروه دي. (عالمگيري ج ۱ ص ۱۶۶)
 ﴿۹﴾ قبر د اوبن د کويان په شان جوړ کړئ [داسې چه پاس طرف ئې د
 بلې په شان وتلې وي] خلور گوته (لکه څنگه چه نن صبا د خخولو نه يو
 خو ورځې پس د خښتو وغيره جوړوي داسې) مه جوړوئ. (رَدُّ الْمُبْتَخَرِ ج ۳ ص ۱۶۹)
 ﴿۱۰﴾ قبر يوه لوښت اوچت يا د دې نه لږ زيات پکار دې. (اَيضاً ص ۱۶۸)
 ﴿۱۱﴾ د خخولو نه پس په قبر باندې اوبه شيندل سُنَّت دي. (فَتَاوَى رَضَوِيَه
 مَخْرَجَه ج ۹ ص ۳۷۳) ﴿۱۲﴾ د هغې نه پس که بُوْتُو ته اچولو د پاره پرې اوبه
 اچوي نو جائز دي ﴿۱۳﴾ ځيني خلق د خپلو عزيزانو په قبرونو
 باندې بې مقصده هسې رواجي طور اوبه اچوي، دا اسراف او ناجائزه
 دي، په فِتَاوَى رَضَوِيَه شريف ج ۹، ص ۳۷۳ کښ دي: بې ضرورته
 (په قبر باندې) اوبه اچول ضائع کول دي او اوبه ضائع کول جائز نه
 دي ﴿۱۴﴾ د خخولو نه پس ورته د سر طرف ته د اَلَمِّ نه د مُفْلِحُون پورې
 او د بنپو طرف ته د اَمَنِ الرَّسُولُ نه د سُورَةِ د آخري پورې لوستل
 مُسْتَحَب دي. (جوهره ص ۱۴۱) ﴿۱۵﴾ تلقين ورته اوکړئ (طريقه د صفحه

¹ او هُم د هغې نه به تا دوباره را اوباسو.

فَرْمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما باندې لس څله دُرود پاك اولوستل الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل كړي. (ظَبْرَانِي)

۸... په حاشیه کښ اوگورئ) ﴿۱۶﴾ په قبر باندې گُلوڼه اچول بهتر دي چه تر څو پورې شنه وي تَسْبِيح [يعني ثنا] به وائي او د مري زړه به ورسره خوشحاليږي. (رَدُّ الْمُنْخَرَجِ ۳ ص ۱۸۴) ﴿۱۷﴾ د قبر سر ته مخ په قبله اودرپرئ او اذان اوکړئ.

(مأخوذ از فتاویٰ رضویّه مؤخرجه ج ۵ ص ۳۷۰)

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د قیامت په ورځ پښیمانتیا

فرمانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د قیامت په ورځ به د ټولو نه زیات هغه کس پښیمانه وي د چا سره چه په دُنیا کښ د عِلْم حاصلولو وخت وو او هغه عِلْم حاصل نه کړو او هغه کس (به هم ډیر زیات پښیمانه وي) چه پخپله ئې عِلْم حاصل کړې وو او د هغه [د عِلْم] نه نورو خلقو په اوریدلو فائده اوچتې کړې وي خو هغه ترې پخپله فائده حاصله نه کړه (یعنې په علم ئې عمل اونه کړو)
(تاریخ دمشق لابن عساکر ج 51 ص 138 دارالفکر بیروت)

د شکوه تعریف

د مصیبت په وخت کښ گیلې قیصې او بې صبري کولو ته شکوه وائي. (حَدِيقَه نَدِيَه شرح طریقه مُحَمَّدِيَه ج 2، ص 98)